

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 548

van **STEVEN COENEGRACHTS**

datum: 17 april 2023

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Fruitteelt - Schade door Aziatische schild- en stinkwants

Het bloesemseizoen komt op gang. Dat is voor de fruittelers in Haspengouw een aanleiding om op hun hoede te zijn voor de Aziatische schild- en stinkwants (*Halyomorpha halys*). Die exoot kan nog niet bestreden worden met chemische pesticiden en vormt als dusdanig een bedreiging voor de bloesems. De wants zuigt sap uit 170 verschillende planten, waaronder fruit en groentegewassen en sierplanten. Daardoor groeien er misvormde vruchten met verzonken plekken.

Momenteel is het zeer moeilijk om de Aziatische schildwants te bestrijden met chemische of natuurvriendelijke bestrijdingsmiddelen.

1. a) Werd er de afgelopen jaren al schade vastgesteld in onze fruitteelt ten gevolge van de Aziatische schild- en stinkwants?
b) Hoe groot wordt die jaarlijkse schade ingeschat?
c) Nam die schade de afgelopen jaren toe?
2. Hoe evolueerde de wantspopulatie de afgelopen jaren in Vlaanderen?
3. Welke ondersteuning wordt er aan de fruittelers geboden om schade aan hun fruit door de wants te voorkomen?
4. Wordt er door het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) onderzoek gevoerd naar technieken om de wants te bestrijden?
5. In welke mate kan de bestrijding van de wants in conflict komen met het behoud van natuurlijke vijanden, zoals rootswants?
6. In welke mate kan het gebruik van chemische middelen worden aangewend om de wants te bestrijden?
7. a) Wordt er ook bij ons actief gezocht naar biologische bestrijders en het inzetten van natuurlijke vijanden om de populatiegroei van de wants te reduceren?
b) Hoever staat het onderzoek momenteel?
8. Hoe schat de minister de vooruitzichten in om de wantsplaag voor onze fruittelers onder controle te houden?

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Zuhair Demir (669), Jo Brouns (548)

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 548 van 17 april 2023

van **STEVEN COENEGRACHTS**

1. a) In 2022 werd voor het eerst schade vastgesteld tijdens de perenoogst.

b-c) De schade is op dit ogenblik nog heel beperkt. Aangezien in Vlaanderen pas vorig jaar (2022) voor het eerst schade werd vastgesteld (bij de perenoogst), kunnen we geen info geven over de concrete omvang, noch over de evolutie.
2. Het aantal waarnemingen van de bruin gemarmerde schildwants is sinds de eerste geregistreerde waarneming van 2017 fors toegenomen tot 204 bevestigde waarnemingen in september 2022 (op waarnemingen.be). Cijfers over de wants-populaties zijn niet beschikbaar.
3. Het onderzoekscentrum Proefcentrum Fruitteelt vzw (pcfruit vzw) ondersteunt fruittelers bij de identificatie van de wantsen. Dit gebeurt door toelichtingen aan de telers en door validatie van ingediende waarnemingen.
4. Het ILVO is niet betrokken bij projecten rond dit thema.
5. Bij de bestrijding van de wants moet er inderdaad over gewaakt worden dat er geen of zo weinig mogelijk schade wordt toegebracht aan nuttige wantsen en andere insecten. Dit kan door de timing van de bestrijding aan te passen aan de ontwikkelingsstadia van de wantsen. Er zijn bijvoorbeeld belangrijke verschillen tussen wantsensoorten in de periode waarin ze eitjes leggen. Door hierop in te spelen kunnen ongewenste effecten tot een minimum worden beperkt. Er zijn al technologische oplossingen zoals stadium-specifieke modellen en er worden al apps ontwikkeld om deze tijdstippen op een eenvoudige manier aan de teler te communiceren.
6. Het gebruik van chemische middelen is op dit ogenblik beperkt.
7. a) Ja, binnen pcfruit vzw en in samenwerking met de UGent loopt een onderzoeksproject dat specifiek gericht is op biologische bestrijding. Het onderzoek met als projecttitel 'Speerpunten van kennis omzetten in slagkracht in de praktijk ter bescherming van de Vlaamse pitfruitteelt tegen schildwantsen (SOS Penta)' loopt sinds 1 september 2019 en wordt deels gefinancierd door het Agentschap Innoveren & Ondernemen (VLAIO) en de sector.

b) Er zijn veelbelovende biologische middelen op basis van plantextracten, en ook natuurlijke vijanden zoals sluipwespen en roofmijten zijn al deel van de bestrijdingsstrategie. Het onderzoeksproject zal in het najaar (2023) afgerond worden. De eerste resultaten worden al aan de sector gecommuniceerd.
8. Gezien de schade in de fruitteelt in andere landen is er veel aandacht voor deze opkomende plaag. Ik was op 24 april 2023 zelf bij het onderzoekscentrum pcfruit vzw om van het lopende onderzoek in de sector een beeld te krijgen. Pcfruit heeft vanaf de eerste observaties stappen gezet om het gedrag en de bestrijding van de beestjes te onderzoeken. Het onderzoek is veelbelovend. Ik stel vast dat er binnen de sector groeiende aandacht is en dat de situatie verder nauw moet worden opgevolgd.